

**Convenția cu privire la
drepturile copilului**

Distrib.: generală
20 iulie 2016

Originalul: Limba engleză

Comitetul pentru drepturile copilului

**Comentariul general nr. 19 (2016) privind
elaborarea bugetelor publice în vederea punerii în
aplicare a drepturilor copilului (articolul 4)**

GE.16-12638 (E) 040816

1612638

Please recycle

Cuprins

	<i>Pagina</i>
I. Introducere	3
A. Context.....	4
B. Justificare.....	6
C. Obiectiv	6
II. Analiza juridică a articolului 4 în raport cu bugetele publice.....	7
A. „Statele părți se angajează să ia”	7
B. „toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură”	7
C. „necesare în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție” .	8
D. „În cazul drepturilor economice, sociale și culturale statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun”	9
E. „și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale”	10
III. Principiile generale ale Convenției și bugetele publice.....	11
A. Dreptul la nediscriminare (articolul 2).....	11
B. Interesul superior al copilului (articolul 3)	11
C. Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare (articolul 6).....	12
D. Dreptul de a fi ascultat (articolul 12)	13
IV. Principiile elaborării bugetelor publice în favoarea drepturilor copilului	13
A. Eficacitatea	14
B. Eficiența.....	14
C. Echitatea	14
D. Transparența	14
E. Sustenabilitatea	15
V. Punerea în aplicare a drepturilor copilului în cadrul bugetelor publice	15
A. Planificarea	16
B. Adoptarea.....	20
C. Execuția	21
D. Monitorizare	22
VI. Diseminarea prezentului comentariu general	23

I. Introducere

1. Articolul 4 din Convenția cu privire la drepturile copilului se citește astfel:

Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură necesare în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în Convenție. În cazul drepturilor economice, sociale și culturale statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.

Prezentul comentariu general va asista statele părți în punerea în aplicare a articolului 4 în ceea ce privește bugetele publice. Acesta precizează obligațiile statelor părți și formulează recomandări privind modalitățile de realizare a tuturor drepturilor prevăzute de Convenție, în special a drepturilor copiilor aflați în situații vulnerabile, prin decizii eficiente, echitabile, transparente și sustenabile privind bugetele publice.

2. Având în vedere că articolul 4 se referă la toate drepturile copilului și că toate aceste drepturi pot fi afectate de bugetele publice, prezentul comentariu general se aplică atât Convenției, cât și protocoalelor sale opționale. Acesta le furnizează statelor părți un cadru care să garanteze că bugetele publice contribuie la realizarea acestor drepturi și, în secțiunea III, prezintă o analiză a principiilor generale ale Convenției, enunțate la articolele 2, 3, 6 și 12.

3. Atunci când face referire la un „copil” sau la „copii”, prezentul comentariu general include toate persoanele cu vârsta sub 18 ani, indiferent de sex, ale căror drepturi sunt sau pot fi afectate, direct sau indirect, în mod pozitiv sau negativ, de deciziile privind bugetul public. „Copiii aflați în situații vulnerabile” sunt cei care sunt deosebit de expuși la încălcări ale drepturilor lor, cum ar fi, dar fără a se limita la aceștia, copiii cu dizabilități, copiii refugiați, copiii care aparțin unor grupuri minoritare, copiii care trăiesc în sărăcie, copiii din instituțiile de îngrijire alternativă și copiii în conflict cu legea.

4. În scopul prezentului comentariu general, se aplică următoarele definiții:

(a) „Bugetul” include mobilizarea veniturilor publice, alocările bugetare și cheltuielile statelor;

(b) „Obligațiile de punere în aplicare” se referă la obligațiile statelor părți prevăzute la punctul 27 de mai jos;

(c) „Principiile generale ale Convenției” se referă la principiile prezentate în secțiunea III;

(d) „Principiile bugetare” se referă la principiile prezentate în secțiunea IV;

(e) „Legislația” se referă la toate tratatele și/sau legislația/textele normative internaționale, regionale, naționale și subnaționale relevante pentru drepturile copilului;

(f) „Politicile” se referă la toate politicile, strategiile, reglementările, orientările și declarațiile publice, inclusiv scopurile, obiectivele și indicatorii din cadrul acestora și rezultatele urmărite de acestea, care afectează sau ar putea să afecteze drepturile copilului;

(g) „Programele” se referă la cadrele în care statele părți prevăd atingerea obiectivelor stabilite în legislația și politicile acestora. Aceste programe pot avea consecințe directe sau indirecte asupra copiilor, de exemplu prin afectarea anumitor drepturi ale copilului, a proceselor aferente bugetului public, a infrastructurii și a muncii;

(h) „Subnațional” se referă la nivelul sau nivelurile administrative inferioare nivelului național, cum ar fi regiunile, provinciile, județele sau municipalitățile.

5. În secțiunea I sunt prezentate contextul, justificarea și obiectivul prezentului comentariu general. Secțiunea II conține o analiză juridică a articolului 4 în raport cu bugetele publice. Secțiunea III include interpretarea principiilor generale ale Convenției în acest context. Secțiunea IV este consacrată principiilor elaborării bugetului public. Secțiunea V prezintă modul în care bugetele publice contribuie la realizarea drepturilor copilului. Secțiunea VI conține orientări privind diseminarea comentariului general.

A. Context

6. Prezentul comentariu general se bazează pe Comentariul general nr. 5 (2003) privind măsurile generale de punere în aplicare a Convenției, care prevede că noțiunea de „măsuri generale de punere în aplicare” este complexă și că este foarte probabil ca Comitetul să adopte în timp util comentarii generale mai detaliate cu privire la fiecare element individual.¹ Un astfel de element este utilizarea bugetelor publice. Prezentul comentariu general se bazează, de asemenea, pe Ziua dezbaterilor generale, organizată de Comitet în 2007, cu privire la responsabilitatea statelor în ceea ce privește resursele alocate pentru a pune în aplicare drepturile copilului.

7. La elaborarea prezentului comentariu general s-a ținut seama, de asemenea, de mai multe rezoluții și rapoarte ale Organizației Națiunilor Unite, care stabilesc principiile bugetare din perspectiva drepturilor omului, inclusiv:

(a) Rezoluția 28/19 a Consiliului Drepturilor Omului, care are ca obiect îmbunătățirea investițiilor în drepturile copilului,² și raportul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, care a precedat rezoluția intitulată „Investiții mai bune în drepturile copilului” (A/HRC/28/33). Acestea abordează rolul politicilor naționale, al mobilizării resurselor, al transparenței, al responsabilității, al participării, al alocării și utilizării cheltuielilor, al sistemelor de protecție a copilului, al cooperării internaționale și al monitorizării investițiilor în favoarea copiilor;

(b) Rezoluția 67/218 a Adunării Generale privind promovarea transparenței, participării și responsabilității în materie de politici fiscale, care subliniază necesitatea îmbunătățirii calității, eficienței și eficacității politicilor fiscale și încurajează statele membre să își intensifice eforturile de sporire a transparenței, participării și responsabilității în domeniul politicilor fiscale.

8. Prezentul comentariu general a fost elaborat, de asemenea, pe baza consultărilor Comitetului cu reprezentanții statelor, ai Organizației Națiunilor Unite, ai organizațiilor neguvernamentale, copii și experți individuali, prin intermediul unor studii, reuniuni și consultări regionale în Asia, Europa, America Latină și Caraibe, Orientul Mijlociu, Africa de Nord și Africa Subsahariană. În plus, comentariul general se bazează pe o consultare globală cu 2 693 de copii din 71 de țări,³ realizată în cadrul unui sondaj online, al unor grupuri țintă și al unor consultări regionale desfășurate în Asia, Europa și America Latină. Consultarea a inclus contribuții din partea unor băieți și fete, cu vârste și contexte diferite din punct de vedere al vârstei, genului, abilității socioeconomice, limbii, al etnicității, al școlarizării, al

¹ A se vedea Comentariul general nr. 5, prefață.

² Rezoluția a fost adoptată fără vot.

³ Laura Lundy, Karen Orr și Chelsea Marshall, “Towards better investment in the rights of the child: the views of children” („Îmbunătățirea investițiilor în vederea punerii în aplicare a drepturilor copilului: opiniile copiilor”) (Centre for Children’s Rights, Queen’s University, Belfast, and Child Rights Connect Working Group on Investment in Children, 2015) (Centrul pentru Drepturile Copiilor, Universitatea Regală din Belfast, și Grupul de lucru Child Rights Connect pentru investiții în favoarea copiilor, 2015).

strămutării și al experienței în materie de participare la procesul bugetar. Copiii au adresat decidenților responsabili pentru bugetul public următoarele mesaje:

- (a) Planificați bine. Ar trebui să existe suficiente resurse bugetare pentru a garanta respectarea tuturor drepturilor copiilor;
- (b) Este imposibil să faceți investiții în favoarea noastră fără să ne consultați în privința investițiilor! Noi știm ce investiții ar trebui să faceți și ar trebui să ne cereți opinia;
- (c) Nu uitați să includeți în bugete copiii cu nevoi speciale;
- (d) Cheltuiți banii corect și înțelept. Nu cheltuiți banii care ne sunt destinați pe ceva inutil - fiți eficienți, economisiți bani;
- (e) Investițiile în favoarea copiilor sunt investiții pe termen lung și foarte rentabile, nu uitați acest lucru;
- (f) Investițiile în favoarea familiilor noastre reprezintă, de asemenea, o modalitate importantă de a ne garanta drepturile;
- (g) Asigurați-vă că nu există corupție;
- (h) Recunoașteți drepturile tuturor cetățenilor, atât tineri cât și bătrâni, ascultând opiniile acestora cu privire la chestiuni legate de guvernare;
- (i) Aș dori ca guvernul să fie mai responsabil și mai transparent;
- (j) Publicați informații privind modul în care sunt cheltuiți banii;
- (k) Oferiți tuturor copiilor informații legate de buget într-o formă ușor de înțeles și în mijloacele de informare în masă populare în rândul copiilor, cum ar fi rețelele sociale.

9. Toate tratatele fundamentale privind drepturile omului conțin dispoziții similare celor de la articolul 4 din Convenție. Prin urmare, comentariile generale elaborate în temeiul acestor dispoziții și care se referă la bugetele publice, care au fost publicate, ar trebui considerate ca fiind o completare a prezentului comentariu general.⁴

10. Prezentul comentariu general privește gestionarea de către statele părți a resurselor financiare care afectează direct sau indirect copiii din jurisdicția lor. Acesta recunoaște Agenda de acțiune de la Addis Abeba, adoptată în cadrul celei de-a treia Conferințe internaționale privind finanțarea pentru dezvoltare (2015), și Transformarea lumii noastre: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă (2015). Aceste agende abordează gestionarea de către state a resurselor legate de cooperarea internațională care îi afectează pe copii, cum ar fi subvenționarea programelor, sectorială și bugetară, cooperarea Sud-Sud și cooperarea interregională. Comitetul reamintește Declarația de înțelegere comună privind abordările bazate pe drepturile omului în ceea ce privește cooperarea și programarea pentru dezvoltare, adoptată de Grupul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (2003), Declarația de la Paris privind eficacitatea ajutorului pentru dezvoltare: Asumare, armonizare, aliniere, rezultate și responsabilitate reciprocă (2005), Agenda de acțiune de la Accra (2008) și Parteneriatul de la Busan privind cooperarea eficientă pentru dezvoltare (2011), care abordează, de asemenea, această problemă a gestionării resurselor. În plus, Comitetul este conștient de potențiala relevanță pe care o au pentru prezentul comentariu general standardele naționale, regionale și internaționale referitoare la gestiunea finanțelor publice, în vigoare și în curs de dezvoltare, cu condiția ca aceste standarde să nu contravină dispozițiilor Convenției. În această privință, pot fi menționate trei exemple: *Manualul Internațional pentru gestiunea finanțelor publice*

⁴ A se vedea, de exemplu, Comitetul pentru drepturile economice, sociale și culturale, Comentariul general nr. 3 (1990) privind natura obligațiilor statelor părți.

(*The International Handbook of Public Financial Management*),⁵ care pune accent pe eficacitate, eficiență și echitate în gestiunea finanțelor publice, Codul de Transparență Fiscală (*The Fiscal Transparency Code*), adoptat de Fondul Monetar Internațional în 2014, în care se recomandă includerea de informații exhaustive, clare, fiabile, actualizate și relevante în rapoartele publice privind situația anterioară, actuală și viitoare a finanțelor publice, pentru a îmbunătăți gestiunea fiscală și a crește responsabilitatea, precum și Principiile referitoare la promovarea de practici responsabile în ceea ce privește acordarea și contractarea de împrumuturi suverane în mod responsabil (*Principles on Promoting Responsible Sovereign Lending and Borrowing*), adoptate în 2012, în cadrul Conferinței (Organizației) Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare.

B. Justificare

11. Comitetul recunoaște progresele semnificative realizate de statele părți în ceea ce privește revizuirea legislației, politicilor și programelor lor naționale și aducerea acestora în conformitate cu dispozițiile Convenției și ale protocoalelor sale opționale. În același timp, Comitetul subliniază că aceste legislații, politici și programe nu pot fi puse în aplicare fără mobilizarea, alocarea și cheltuirea unor resurse financiare suficiente într-un mod responsabil, eficace, eficient, echitabil, participativ, transparent și sustenabil.

12. În cadrul examinării rapoartelor prezentate Comitetului de către statele părți și în discuțiile cu reprezentanții statelor părți, precum și în observațiile sale finale, Comitetul și-a exprimat îngrijorarea cu privire la problema stabilirii dacă bugetele statelor părți sunt suficiente pentru realizarea drepturilor copilului. Comitetul reiterează faptul că includerea drepturilor copilului în rândul priorităților bugetare, atât la nivel național, cât și la nivel subnațional, astfel cum se prevede în Convenție, contribuie nu doar la realizarea acestor drepturi, ci și la producerea de efecte pozitive pe termen lung asupra viitoarei creșteri economice, asupra dezvoltării durabile și favorabile incluziunii, precum și asupra coeziunii sociale.

13. Având în vedere cele menționate anterior, Comitetul subliniază că statele părți ar trebui să țină seama de toate drepturile copilului, în toate etapele proceselor lor bugetare și administrative, la nivel național și subnațional. Deși recunoaște că procesele bugetare diferă într-o oarecare măsură de la un stat la altul și că anumite state și-au dezvoltat propriile metode de elaborare a bugetului consacrat drepturilor copilului, prezentul comentariu general furnizează orientări cu privire la patru etape importante ale procesului bugetar, care se aplică statelor, și anume planificarea, adopția, execuția și monitorizarea.

C. Obiectiv

14. Obiectivul prezentului comentariu general este de a îmbunătăți înțelegerea obligațiilor prevăzute de Convenție în ceea ce privește elaborarea bugetelor în favoarea drepturilor copilului, pentru a consolida procesul de punere în aplicare a acestor drepturi și pentru a promova o schimbare reală a modului în care sunt planificate, adaptate, executate și monitorizate bugetele, cu scopul de a contribui la realizarea de progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a Convenției și a protocoalelor sale opționale.

15. Acest obiectiv are implicații asupra măsurilor luate pe tot parcursul procesului bugetar de către diferitele puteri (executivă, legislativă și judiciară), niveluri (național și subnațional)

⁵ Richard Allen, Richard Hemming și Barry Potter, editori, *The International Handbook of Public Financial Management* (Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2013).

și structuri (precum ministerele, departamentele sau agențiile) ale statului. Obligațiile se extind la donatorii și beneficiarii din cadrul cooperării internaționale.

16. Acest obiectiv are implicații și pentru alte părți interesate din procesul bugetar, cum ar fi instituțiile naționale pentru drepturile omului, mass-media, copiii, familiile și organizațiile societății civile. Statele părți ar trebui să asigure, în moduri adaptate propriilor contexte, mediile propice pentru monitorizarea activă a procesului bugetar de către aceste părți interesate și pentru participarea lor semnificativă la acest proces.

17. În plus, acest obiectiv are implicații pentru state în măsura în care sunt necesare creșterea gradului de conștientizare a funcționarilor publici relevanți și a altor persoane interesate cu privire la conținutul prezentului comentariu general, precum și consolidarea capacităților acestora în acest sens.

II. Analiza juridică a articolului 4 în raport cu bugetele publice

A. „Statele părți se angajează să ia”

18. Expresia „se angajează să ia” indică faptul că statele părți nu dispun de nicio marjă de apreciere în ceea ce privește decizia de a îndeplini sau nu obligația lor de a adopta măsurile legislative, administrative și de altă natură necesare în vederea punerii în aplicare a drepturilor copilului, care includ măsuri legate de bugetele publice.

19. Prin urmare, toate puterile, nivelurile și structurile statului, care joacă un rol în elaborarea bugetelor publice, trebuie să își exercite funcțiunile într-un mod care să respecte principiile generale ale Convenției și principiile bugetare prezentate în secțiunile III și IV de mai jos. De asemenea, statele părți ar trebui să creeze un mediu propice pentru a permite organelor legislativ, judiciare, precum și instituțiilor supreme de audit să facă același lucru.

20. Statele părți ar trebui să le permită responsabililor cu luarea deciziilor bugetare, de la toate nivelurile executivului și legislativului să aibă acces la informațiile, datele și resursele necesare și să își consolideze capacitățile, în vederea punerii în aplicare a drepturilor copilului.

B. „toate măsurile legislative, administrative și de orice altă natură necesare”

21. Obligația de a lua „toate măsurile necesare” include obligația de a se asigura că:

(a) există legi și politici care susțin mobilizarea resurselor și alocările și cheltuielile bugetare necesare pentru realizarea drepturilor copiilor;

(b) datele și informațiile necesare referitoare la copii sunt colectate, generate și diseminate pentru a sprijini elaborarea și punerea în aplicare a legilor, politicilor, programelor și bugetelor corespunzătoare, în vederea promovării drepturilor copilului;

(c) sunt mobilizate, alocate și utilizate în mod eficient resurse publice suficiente pentru punerea deplină în aplicare a legilor, politicilor, programelor și bugetelor aprobate;

(d) bugetele sunt planificate, adoptate, puse în aplicare și justificate în mod sistematic, la nivel național și subnațional, într-un mod care să asigure realizarea drepturilor copilului.

22. Măsurile sunt considerate adecvate atunci când acestea contribuie direct sau indirect la promovarea drepturilor copilului într-un anumit context, inclusiv cel al bugetelor publice.

23. „Măsurile legislative”, pe care statele părți sunt obligate să le adopte în legătură cu bugetele publice, includ revizuirea legislației existente și elaborarea și adoptarea unor legi

care să aibă ca scop garantarea faptului că bugetele alocate sunt suficiente pentru realizarea drepturilor copilului la nivel național și subnațional. „Măsurile administrative” includ măsuri de dezvoltare și punere în aplicare a unor programe care îndeplinesc obiectivele legislației convenite, în vigoare și de garantare a alocării unor bugete publice adecvate în acest scop. „Măsurile de orice altă natură” pot include, de exemplu, dezvoltarea unor mecanisme de participare la elaborarea bugetelor publice, precum și date sau politici legate de drepturile copilului. Se poate considera că bugetele publice nu se limitează la aceste trei categorii de măsuri, fiind totodată indispensabile pentru punerea în aplicare a altor măsuri legislative, administrative și de altă natură. Toate puterile și structurile statului și toate nivelurile de guvernare au responsabilitatea de a promova drepturile copilului.

24. Comitetul subliniază faptul că statele părți au obligația de a demonstra în ce fel măsurile de ordin bugetar public, pe care le adoptă, contribuie la îmbunătățirea aplicării drepturilor copilului. Statele părți trebuie să prezinte dovezi ale rezultatelor pozitive ale acestor măsuri asupra copiilor. Pentru a îndeplini cerințele articolului 4 din Convenție, nu este suficient să se prezinte dovezi ale măsurilor luate, fără să se facă dovada rezultatelor obținute în urma acestor măsuri.

C. „în vederea punerii în aplicare a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție”

25. Printre „drepturile recunoscute în prezenta Convenție” se numără drepturile civile, politice, economice, sociale și culturale. Statele părți au obligația de a asigura imediat drepturile civile și politice și de a pune în aplicare drepturile economice, sociale și culturale, „fără a precupeți resursele de care dispun”. Acest lucru presupune că realizarea deplină a acestor drepturi va fi asigurată, în mod necesar, progresiv (a se vedea secțiunea II D de mai jos).

26. Punerea în aplicare a drepturilor copilului necesită o atenție sporită pe parcursul tuturor celor patru etape ale procesului de elaborare a bugetului public: planificarea, adoptarea, execuția și monitorizarea. Drepturile tuturor copiilor ar trebui să fie luate în considerare de statele părți pe tot parcursul procesului bugetar, în conformitate cu principiile generale ale Convenției și cu principiile bugetare expuse în prezentul comentariu general.

27. În ceea ce privește bugetele, „punerea în aplicare a drepturilor copiilor” înseamnă că statele părți sunt obligate să mobilizeze, aloce și cheltuiască resursele publice într-un mod care să le permită să își respecte obligațiile de punere în aplicare. Statele părți trebuie să respecte, să protejeze și să pună în aplicare toate drepturile copilului, după cum urmează:

(a) Obligația de „a respecta” se referă la faptul că statele părți nu ar trebui să intervină, direct sau indirect, în exercitarea drepturilor copilului. În ceea ce privește bugetele, aceasta înseamnă că statul trebuie să se abțină de la ingerințe în exercitarea drepturilor copilului, de exemplu, prin adoptarea unor decizii bugetare care discriminează anumite grupuri de copii sau prin retragerea finanțării sau realocarea fondurilor care erau destinate unor programe existente, menite să asigure exercitarea drepturilor economice, sociale sau culturale de către copii, cu excepția situațiilor menționate la punctul 31 de mai jos;

(b) Obligația de „a proteja” se referă la faptul că statele părți trebuie să împiedice terții să aducă atingere drepturilor garantate de Convenție și protocoalele sale opționale. În ceea ce privește bugetele publice, astfel de terți pot face parte din sectorul afacerilor⁶ sau pot

⁶A se vedea Comentariul general nr. 16 (2013) privind obligațiile statului în ceea ce privește impactul sectorului de afaceri asupra drepturilor copilului, în care Comitetul precizează că „statele trebuie să ia toate măsurile necesare, adecvate și rezonabile pentru a împiedica societățile comerciale să cauzeze sau să contribuie la încălcări ale drepturilor copilului” (pct. 28).

fi instituții financiare regionale sau internaționale care ar putea juca un rol în diferitele etape ale procesului bugetar. Obligația de a proteja implică faptul că statele părți ar trebui să încerce să se asigure că terții nu intervin sau nu subminează mobilizarea veniturilor, alocările și cheltuielile bugetare. Respectarea acestei obligații impune statelor părți să reglementeze rolul acestor părți terțe, să instituie mecanisme de soluționare a plângerilor și să intervină sistematic în cazul încălcărilor.

(c) Obligația de „a pune în aplicare” impune statelor părți să ia măsuri pentru a asigura deplina realizare a drepturilor copilului. Statele părți ar trebui:

(i) să faciliteze aplicarea drepturilor copilului, prin adoptarea unor măsuri care să le permită copiilor să își exercite drepturile și să îi asiste în acest sens. Într-un context bugetar, acest lucru include furnizarea, tuturor nivelurilor și structurilor puterii executive, legislative și judiciare, a resurselor și informațiilor necesare pentru promovarea drepturilor tuturor copiilor într-un mod cuprinzător și durabil, ceea ce presupune aplicarea unor măsuri care să permită o mai bună cunoaștere și înțelegere a Convenției și a protocoalelor sale opționale de către persoanele care dețin funcții publice și să încurajeze o cultură care respectă, protejează și pune în aplicare drepturile copilului.

(ii) să asigure exercitarea drepturilor copilului atunci când statele însele nu sunt în măsură să o facă, din motive independente de controlul lor, și să realizeze aceste drepturi, prin mijloacele de care dispun. Această obligație include asigurarea faptului că date și informații fiabile și dezagregate sunt puse la dispoziția publicului, astfel încât să poată fi evaluată și monitorizată măsura în care copiii își pot exercita drepturile, de exemplu, în diferite zone ale statului.

(iii) să promoveze drepturile copilului, prin asigurarea unei educații adecvate și a sensibilizării gradului de conștientizare a publicului cu privire la procesele de adoptare a deciziilor bugetare și la impactul acestora. Pe plan bugetar, aceasta presupune mobilizarea, alocarea și cheltuirea unor fonduri suficiente pentru a comunica și dialoga cu copiii, familiile acestora și îngrijitorii acestora cu privire la deciziile legate de buget, inclusiv legile, politicile și programele care îi afectează. Statele părți ar trebui să evalueze în permanență rezultatele obținute în cadrul diferitelor grupuri, pentru a identifica domeniile în care este necesară o promovare mai eficientă.

D. „În cazul drepturilor economice, sociale și culturale statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun”

28. În conformitate cu această obligație, statele părți trebuie să ia toate măsurile posibile pentru a mobiliza, aloca și cheltui resurse financiare suficiente. Fondurile alocate politicilor și programelor menite să promoveze realizarea drepturilor prevăzute în Convenție și în protocoalele sale opționale ar trebui să fie cheltuite în mod optim și în conformitate cu principiile generale ale Convenției și cu principiile bugetare expuse în prezentul comentariu general.

29. Comitetul ia act de evoluția conceptelor „fără a precupeți resursele de care dispun” și „realizare progresivă” în alte tratate internaționale fundamentale privind drepturile omului⁷ și consideră că articolul 4 din Convenție reflectă ambele concepte. Astfel, în cazul drepturilor economice, sociale și culturale, statele părți trebuie să ia măsuri folosind la maximum resursele de care dispun și, dacă este necesar, în cadrul cooperării internaționale, pentru a

⁷ A se vedea, de exemplu, articolul 4 alineatul (2) din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

pune în aplicare pe deplin și în mod progresiv aceste drepturi fără a aduce atingere obligațiilor cu aplicabilitate imediată ce le revin în conformitate cu dreptul internațional.

30. Formularea „statele părți se obligă să adopte aceste măsuri, fără a precupeți resursele de care dispun” înseamnă că se așteaptă din partea acestora să demonstreze că au depus toate eforturile necesare pentru a mobiliza, aloca și cheltui resursele bugetare pentru a pune în aplicare drepturile economice, sociale și culturale ale tuturor copiilor. Comitetul subliniază faptul că drepturile copilului sunt interdependente și indivizibile și că este necesar să se dea dovadă de prudență în ceea ce privește distincția dintre, pe de o parte, drepturile economice, sociale și culturale și, pe de altă parte, drepturile civile și politice. Realizarea drepturilor economice, sociale și culturale are deseori consecințe asupra capacității copiilor de a-și exercita pe deplin drepturile politice și civile și viceversa.

31. Obligația impusă statelor părți în temeiul articolului 4, de a realiza drepturile economice, sociale și culturale ale copiilor „fără a precupeți resursele de care dispun”, înseamnă, de asemenea, că acestea nu ar trebui să ia în mod deliberat măsuri regresive în ceea ce privește drepturile economice, sociale și culturale.⁸ Statele părți nu ar trebui să permită diminuarea gradului actual de exercitare a drepturilor copiilor. În perioadele de criză economică, măsurile regresive pot fi luate în considerare numai după evaluarea tuturor celorlalte opțiuni și cu garantarea faptului că persoanele cel mai puțin afectate vor fi copiii, în special cei aflați în situații vulnerabile. Statele părți trebuie să demonstreze că astfel de măsuri sunt necesare, rezonabile, proporționale, nediscriminatorii și temporare și că toate drepturile astfel afectate vor fi restabilite cât mai curând posibil. Statele părți ar trebui să ia măsuri adecvate pentru ca grupurile de copii afectați, precum și persoanele informate cu privire la situația copiilor respectivi, să participe la procesul decizional legat de aceste măsuri. Obligațiile fundamentale imediate și minime⁹ impuse de drepturile copilului nu trebuie să fie compromise prin măsuri regresive, chiar și în perioadele de criză economică.

32. Articolul 44 din Convenție obligă statele părți să prezinte periodic rapoarte referitoare la progresele realizate de acestea în ceea ce privește promovarea drepturilor copiilor din jurisdicția lor. Ar trebui să se folosească obiective și indicatori calitativi și cantitativi clari și coerenți pentru a ilustra realizarea progresivă a drepturilor economice, sociale și culturale ale copiilor în limita maximă a resurselor disponibile, precum și respectarea/îndeplinirea obligațiilor imediate impuse de aceste drepturi și realizarea drepturilor civile și politice. Este de așteptat ca statele părți să își revizuiască și să îmbunătățească periodic măsurile, pentru a asigura disponibilitatea și maximizarea resurselor pentru drepturile tuturor copiilor.

33. Comitetul consideră că procesele decizionale responsabile, transparente, incluzive și participative de la nivel național și subnațional sunt deosebit de importante, întrucât permit obținerea resurselor necesare pentru punerea în aplicare a drepturilor copilului, inclusiv a drepturilor economice, sociale și culturale.

34. Corupția și gestionarea defectuoasă a resurselor publice, în cadrul mobilizării, alocării și cheltuirii veniturilor statului, constituie o nerespectare de către stat a obligației sale de a utiliza la maxim resursele disponibile. Comitetul subliniază că este important ca statele părți

⁸ A se vedea, de exemplu, pct. 24 și 25 din recomandările formulate în cadrul Zilei dezbaterilor generale cu privire la problema resurselor alocate pentru a pune în aplicare drepturile copilului: responsabilitatea statelor (2007), Comentariul general nr. 15 (2013) privind dreptul copilului de a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă, pct. 72, și Comentariul general nr. 3 al Comitetului pentru drepturile economice, sociale și culturale, pct. 9.

⁹A se vedea obligațiile fundamentale specificate în comentariile generale ale Comitetului pentru drepturile economice, sociale și culturale, cum ar fi Comentariul general nr. 13 (1999) privind dreptul la educație, Comentariul general nr. 14 (2000) privind dreptul la cel mai înalt standard posibil de sănătate, și Comentariul general nr. 19 (2007) privind dreptul la securitate socială.

să aloce resursele necesare pentru prevenirea și eliminarea oricărui act de corupție care afectează drepturile copilului, în temeiul Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției.

E. „și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.”

35. Statele părți au obligația de a coopera între ele pentru a promova respectarea universală și efectivă a drepturilor omului,¹⁰ inclusiv a drepturilor copilului. Statele care nu dispun de resursele necesare pentru punerea în aplicare a drepturilor consacrate în Convenție și în protocoalele sale opționale sunt obligate să apeleze la cooperarea internațională, indiferent că este bilaterală, regională, interregională, globală sau multilaterală. Statele părți care dispun de resurse pentru cooperarea internațională au obligația de a furniza o astfel de cooperare pentru a facilita punerea în aplicare a drepturilor copilului în statul beneficiar.

36. Statele părți ar trebui să demonstreze, dacă este cazul, că au depus toate eforturile necesare pentru a solicita sprijin în cadrul cooperării internaționale și de a-l folosi în vederea punerii în aplicare a drepturilor copilului. Această cooperare poate lua forma unui sprijin tehnic și financiar pentru punerea în aplicare a drepturilor copilului în cadrul procesului bugetar, inclusiv din partea Organizației Națiunilor Unite.¹¹

37. Statele părți ar trebui să colaboreze cu celelalte state în eforturile lor de mobilizare a resurselor maxime disponibile pentru realizarea drepturilor copilului.

38. Strategiile de cooperare ale statelor părți, atât ale donatorilor, cât și ale beneficiarilor, ar trebui să contribuie la realizarea drepturilor copiilor și să nu aibă un impact negativ asupra copiilor, în special asupra celor mai vulnerabili dintre aceștia.

39. Statele părți ar trebui să își respecte obligațiile care le revin în temeiul Convenției și al protocoalelor opționale atunci când desfășoară activități de cooperare pentru dezvoltare, în calitate de state membre ale organizațiilor internaționale,¹² precum și atunci când semnează acorduri internaționale. În mod similar, statele părți ar trebui să aibă în vedere potențialul impact al sancțiunilor economice asupra drepturilor copilului, atunci când planifică și pun în aplicare astfel de măsuri.

III. Principiile generale ale Convenției și bugetele publice

40. Patru principii generale enunțate în cadrul Convenției trebuie să stea la baza tuturor deciziilor și acțiunilor statului care au legătură directă sau indirectă cu drepturile copilului, inclusiv elaborarea bugetelor publice.

Dreptul la nediscriminare (articolul 2)

41. Statele părți sunt obligate să protejeze copiii împotriva oricărei forme de discriminare, „indiferent de rasa, culoarea, sexul, limba, religia, opinia politică sau altă opinie, naționalitatea, apartenența etnică sau originea socială, situația materială, incapacitatea fizică, statutul la naștere sau statutul dobândit” ale copilului ori ale părinților sau reprezentanților legali ai acestuia [articolul 2 alineatul (1)]. Ar trebui ca statele părți, la toate nivelurile administrației, să facă eforturi pentru prevenirea discriminării și să se asigure că legile,

¹⁰A se vedea Declarația asupra principiilor dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea dintre state, conform Cartei Națiunilor Unite (1970).

¹¹ A se vedea articolul 45 din Convenție.

¹² A se vedea Comentariul general nr. 5, pct. 64.

politicile sau programele care au legătură cu bugetele nu discriminează direct sau indirect copiii, în ceea ce privește conținutul lor sau la punerea lor în aplicare.

42. Statele părți ar trebui să ia măsuri proactive pentru ca legile, politicile și programele să aibă rezultate pozitive pentru toți copiii, prin mobilizarea de venituri suficiente și prin alocarea și cheltuirea fondurilor în consecință. Pentru a se ajunge la o egalitate efectivă, statele părți ar trebui să identifice grupurile de copii care îndeplinesc condițiile necesare pentru a beneficia de măsuri speciale și să utilizeze bugetele publice pentru a pune în aplicare aceste măsuri.

43. Statele părți ar trebui să creeze un mediu nediscriminatoriu și să ia măsuri, inclusiv prin alocarea de resurse, pentru a se asigura că toate puterile, nivelurile și structurile statului, precum și societatea civilă și sectorul afacerilor, promovează activ dreptul copiilor de a nu fi discriminați.

44. Pentru ca bugetele să contribuie la obținerea unor rezultate pozitive în ceea ce privește exercitarea de către copii a drepturilor lor, statele părți trebuie să abordeze inegalitățile dintre copii prin reexaminarea și revizuirea legilor, politicilor și programelor relevante, prin majorarea anumitor credite bugetare ori prin restabilirea priorităților privind acestea, sau prin îmbunătățirea eficacității, eficienței și echității bugetelor lor.

B. Interesul superior al copilului (articolul 3)

45. Articolul 3 alineatul (1) din Convenție prevede că interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial în toate acțiunile care privesc copiii. Statele părți sunt obligate să integreze și să aplice acest principiu în toate procedurile legislative, administrative și judiciare care au un impact direct sau indirect asupra copiilor,¹³ inclusiv la elaborarea bugetelor. Interesul superior al copilului ar trebui să fie un considerent primordial în fiecare etapă a procesului bugetar și în toate deciziile bugetare care îi afectează pe copii.

46. Astfel cum a subliniat Comitetul în Comentariul general nr. 14 (2013) privind dreptul copilului ca interesul superior al acestuia să fie un considerent primordial, drepturile prevăzute în Convenție și în protocoalele sale opționale oferă un cadru pentru aprecierea și stabilirea interesului superior al copilului. Această obligație este crucială atunci când statele pun în balanță priorități concurente în privința alocărilor și cheltuielilor bugetare. Statele părți ar trebui să fie în măsură să demonstreze în ce fel a fost luat în considerare interesul superior al copilului în procesul decizional bugetar, inclusiv modul în care acest principiu a fost pus în balanță în raport cu alte considerente.

47. Statele părți ar trebui să realizeze studii de impact asupra drepturilor copilului¹⁴, pentru a stabili care sunt efectele legilor, politicilor și programelor asupra tuturor copiilor, la nivel național și subnațional, în special asupra copiilor aflați în situații vulnerabile, care ar putea avea nevoi speciale și cărora trebuie să li se consacre o cotă/parte mai mare din cheltuieli pentru ca aceștia să își poată exercita drepturile. Studiile de impact asupra drepturilor copilului ar trebui să facă parte din fiecare etapă a procesului bugetar și ar trebui să completeze alte măsuri de monitorizare și evaluare. Deși statele părți pot aplica metode și practici diferite pentru realizarea studiilor de impact asupra drepturilor copilului, acestea ar trebui să utilizeze Convenția și protocoalele sale opționale, precum și observațiile finale și comentariile generale relevante ale Comitetului, pentru elaborarea cadrelor pentru aceste studii. La realizarea acestor studii de impact asupra drepturilor copilului ar trebui să fie utilizate informații obținute de la părțile interesate, cum ar fi copiii, organizațiile societății

¹³ A se vedea Comentariul general nr. 14 (2013) privind dreptul copilului ca interesul superior al acestuia să prevaleze, pct. 6 lit. (a).

¹⁴ A se vedea Comentariul general nr. 5, pct. 45, și Comentariul general nr. 14, pct. 35 și 99.

civile, experții, structurile administrației publice și instituțiile de învățământ superior. Analiza ar trebui să conducă la formularea de recomandări privind modificările necesare, soluții alternative și îmbunătățiri și să fie pusă la dispoziția publicului.

C. Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare (articolul 6)

48. Articolul 6 din Convenție prevede că fiecare copil are un drept inerent la viață și că statele părți trebuie să asigure supraviețuirea și dezvoltarea tuturor copiilor. În comentariul general nr. 5, Comitetul afirmă că dezvoltarea copilului este „un concept global, care include dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală, psihologică și socială a copilului” și că „măsurile de punere în aplicare ar trebui să vizeze asigurarea dezvoltării optime a tuturor copiilor” (pct. 12).

49. Comitetul recunoaște nevoi diferite pe care le au copiii în diferite etape ale creșterii și dezvoltării lor.¹⁵ În deciziile lor bugetare, statele părți ar trebui să ia în considerare toți factorii necesari pentru supraviețuirea, creșterea și dezvoltarea copiilor de toate vârstele. Statele părți ar trebui să își demonstreze angajamentul față de drepturile copilului, asigurând vizibilitatea acelor părți din bugetele lor care îi afectează pe copiii din diferite grupe de vârstă.

50. Comitetul recunoaște că investițiile în dezvoltarea copiilor în copilăria timpurie au un impact pozitiv asupra capacității copiilor de a-și exercita drepturile, rup ciclul sărăciei și aduc beneficii economice importante. Investițiile insuficiente în perioada copilăriei timpurii pot dăuna dezvoltării cognitive a copiilor și pot agrava lipsurile, inegalitățile și sărăcia intergenerațională existente.

51. Pentru a garanta dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare, este necesar să se prevadă bugete pentru diferitele grupuri de copii din generația actuală, ținându-se totodată cont de generațiile viitoare, prin elaborarea unor estimări multianuale sustenabile privind veniturile și cheltuielile.

D. Dreptul de a fi ascultat (articolul 12)

52. Articolul 12 din Convenție consacră dreptul oricărui copil de a-și exprima liber opiniile în toate aspectele care îl afectează și dreptul ca opiniile respective să li se acorde importanța cuvenită, în funcție de vârsta copilului și gradul său de maturitate.¹⁶ Statele părți ar trebui să obțină periodic opiniile copiilor cu privire la deciziile bugetare care îi afectează, prin intermediul unor mecanisme care să permită participarea semnificativă a copiilor la nivel național și subnațional. Participanții la activitățile din cadrul acestor mecanisme ar trebui să își poată aduce contribuția în mod liber și fără teama de represiune sau de ridiculizare, iar statele părți ar trebui să ofere feedback cu privire la contribuțiile participanților. În special, statele părți ar trebui să se consulte cu copiii care se confruntă cu dificultăți în a se face auziți, inclusiv copiii aflați în situații vulnerabile.

53. Comitetul reamintește că „investițiile în realizarea dreptului copilului de a fi ascultat în privința tuturor aspectelor de interes pentru acesta și dreptul ca opiniile respective să li se acorde importanța cuvenită constituie o obligație legală clară și imediată, ce revine statelor în temeiul Convenției [...] Această obligație impune și asumarea angajamentului de a mobiliza resurse și de a asigura activități de formare”.¹⁷ Rezultă că statele părți au responsabilitatea de a se asigura că există fonduri suficiente pentru a permite participarea

¹⁵A se vedea Comentariul general nr. 7 (2005) privind punerea în aplicare a drepturilor copilului în copilăria timpurie și Comentariul general nr. 20 privind drepturile adolescenților (în pregătire).

¹⁶ A se vedea și Comentariul general nr. 12 (2009) privind dreptul copilului de a fi ascultat (2009).

¹⁷ A se vedea Comentariul general nr. 12, pct. 135.

semnificativă a copiilor la toate deciziile care îi afectează. Comitetul recunoaște importanța rolului jucat de responsabilii executivului și avocații independenți pentru drepturile copilului, instituțiile de învățământ, mass-media, organizațiile societății civile, inclusiv organizațiile și parlamentele copiilor, în ceea ce privește asigurarea participării copiilor la procesul de elaborare a bugetelor publice.

54. Comitetul recunoaște că transparența bugetului este o condiție prealabilă pentru o participare semnificativă. Transparența presupune asigurarea faptului că sunt puse la dispoziția publicului, în timp util, informații ușor de folosit și înțeles cu privire la planificarea, adoptarea, execuția și monitorizarea bugetelor. Acestea includ atât date bugetare cantitative, cât și informații relevante privind legile, politicile, programele, calendarul procesului bugetar, motivarea priorităților și deciziilor privind cheltuielile, realizările, rezultatele, precum și informații privind furnizarea serviciilor. Comitetul subliniază necesitatea ca statele părți să prevadă bugete pentru materiale, mecanisme și instituții adaptate contextului, și să le pună la dispoziție, pentru a permite o participare semnificativă.¹⁸

55. Pentru a permite participarea semnificativă la procesul bugetar, Comitetul subliniază importanța asigurării faptului că statele părți dispun de legi și politici privind libertatea de informare, care le acordă, sau cel puțin nu le refuză, copiilor și susținătorilor drepturilor copilului dreptul de acces la documente bugetare esențiale precum rapoarte preliminare privind bugetul, propunerile bugetare, bugetele adoptate, rapoartele intermediare, rapoartele din cursul exercițiului bugetar și rapoartele de audit.

56. Comitetul recunoaște că o serie de state le-au oferit deja copiilor posibilitatea să participe efectiv în diferite etape ale procesului bugetar. Acesta încurajează statele părți să împărtășească astfel de experiențe și să identifice bunele practici adecvate pentru propriile contexte.

IV. Principiile elaborării bugetelor publice pentru punerea în aplicare a drepturilor copilului

57. Astfel cum s-a stabilit în secțiunea II de mai sus, Comitetul subliniază faptul că statele părți sunt obligate să ia măsuri în cadrul proceselor lor bugetare pentru a genera venituri și pentru a gestiona cheltuielile astfel încât să poată realiza drepturile copilului. Comitetul recunoaște că există multe modalități de a obține suficiente resurse pentru realizarea drepturilor copilului, inclusiv prin luarea în considerare a principiilor generale ale Convenției și a principiilor bugetare ale eficacității, eficienței, echității, transparenței și durabilității. Statele părți la Convenție sunt responsabile pentru îndeplinirea obligațiilor bugetare în scopul realizării drepturilor copiilor.

58. Comitetul recunoaște că statele dispun de cunoștințe de specialitate și de experiență în aplicarea, în cadrul proceselor lor bugetare, a principiilor generale ale Convenției și a principiilor bugetare prezentate în continuare. Statele părți sunt încurajate să împărtășească și să facă schimb de bune practici.

A. Eficacitatea

59. Statele părți ar trebui să planifice, să adopte, să execute bugetele și să asigure monitorizarea acestora astfel încât să asigure realizarea de progrese în ceea ce privește aplicarea drepturilor copilului. Statele părți ar trebui să facă eforturi pentru înțelegerea situației drepturilor copilului în contextul lor și să elaboreze și să pună în aplicare legislație,

¹⁸ Articolul 13 alineatul (1) din Convenție.

politici și programe concepute strategic pentru a depăși provocările în realizarea drepturilor copilului. Statele părți ar trebui să evalueze în permanență modul în care bugetele afectează diferite grupuri de copii și să se asigure că deciziile lor bugetare conduc la cele mai bune rezultate posibile pentru un număr cât mai mare de copii, acordând o atenție deosebită copiilor aflați în situații vulnerabile.

B. Eficiența

60. Resursele publice consacrate politicilor și programelor dedicate copiilor ar trebui să fie gestionate într-o manieră optimă din punct de vedere economic și ținând seama de obligația de a respecta, de a proteja și de a pune în aplicare drepturile copilului. Cheltuielile aprobate ar trebui executate în conformitate cu bugetul adoptat. Bunurile și serviciile menite să promoveze drepturile copilului ar trebui să fie achiziționate și furnizate într-o manieră transparentă și în timp util și să fie de bună calitate. În plus, ar fi indicat ca fondurile alocate pentru punerea în aplicare a drepturilor copilului să nu fie irosite. Statele părți ar trebui să depună eforturi pentru a depăși barierele instituționale care împiedică utilizarea eficientă a fondurilor. Monitorizarea, evaluarea și auditarea fondurilor publice ar trebui să acționeze ca un sistem de control reciproc, care să favorizeze o bună gestiune financiară.

C. Echitate

61. Statele părți nu trebuie să discrimineze niciun copil și nicio categorie de copii prin mobilizarea de resurse ori alocarea sau executarea de fonduri publice. Repartizarea echitabilă a cheltuielilor nu presupune întotdeauna cheltuirea aceleiași sume pentru fiecare copil, ci mai degrabă luarea unor decizii (în materie de cheltuieli) care să conducă la o egalitate efectivă între copii. Resursele ar trebui să fie direcționate în mod echitabil pentru promovarea egalității. Statele părți sunt obligate să elimine toate barierele discriminatorii cu care s-ar putea confrunta copiii în ceea ce privește exercitarea drepturilor lor.

D. Transparență

62. Statele părți ar trebui să dezvolte și să mențină sisteme și practici de gestionare a finanțelor publice, care să poată face obiectul unei examinări, iar informațiile privind resursele publice ar trebui să fie accesibile cu ușurință și în timp util. Transparența contribuie la asigurarea eficienței și combate corupția și gestionarea defectuoasă a bugetelor publice, ceea ce permite o creștere a resurselor publice disponibile pentru promovarea drepturilor copilului. Transparența este, de asemenea, o condiție prealabilă pentru a permite participarea efectivă a executivului, a legislativului și a societății civile, inclusiv a copiilor, la procesul bugetar. Comitetul subliniază că este important ca statele părți să se implice activ în promovarea accesului la informații cu privire la veniturile publice, alocările bugetare și cheltuielile legate de copii și în adoptarea unor politici de sprijinire și încurajare a unui dialog continuu cu parlamentele și societatea civilă, inclusiv cu copiii.

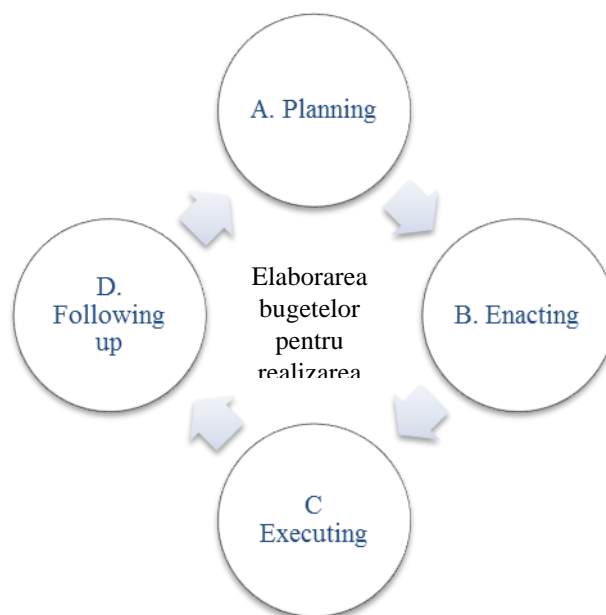
E. Durabilitatea

63. În toate deciziile bugetare ar trebui să ia în considerare în mod serios interesele generațiilor actuale și viitoare de copii. Statele părți ar trebui să mobilizeze veniturile și să gestioneze resursele publice astfel încât să asigure adoptarea continuă de politici și punerea în aplicare a unor programe destinate realizării directe sau indirecte a drepturilor copilului. Statele părți pot lua măsuri regresive în ceea ce privește drepturile copilului numai în condițiile menționate la punctul 31 de mai sus.

V. Punerea în aplicare a drepturilor copilului în bugetele publice

64. În această secțiune, Comitetul oferă orientări și recomandări mai detaliate privind modalitățile de realizare a drepturilor copilului în fiecare dintre cele patru etape ale procesului bugetar:

- (a) planificarea;
- (b) adoptarea;
- (c) execuția;
- (d) monitorizarea.

65. Deși prezenta secțiune se concentrează asupra procesului bugetar public național și subnațional, Comitetul insistă totodată asupra obligației statelor părți de a încuraja, de asemenea, punerea în aplicare a Convenției prin intermediul cooperării internaționale.¹⁹ Dacă este cazul, ar trebui ca o astfel de cooperare să fie vizibilă în bugetele naționale și subnaționale.

66. Comitetul subliniază, de asemenea, importanța coordonării și cooperării intersectoriale, interministeriale, interdepartamentale și interinstituționale eficiente, pe tot parcursul procesului bugetar, în vederea punerii depline în aplicare a Convenției și a protocoalelor sale opționale. Statele părți ar trebui să pună la dispoziție resurse și să-și adapteze sistemele de informații pentru a putea susține o astfel de coordonare la nivel național și subnațional.

¹⁹ A se vedea secțiunea II E de mai sus și articolul 45 din Convenție.

A. Planificarea

1. Evaluarea situației

67. Planificarea bugetară necesită o evaluare realistă a situației economice și a măsurii în care legislația, politicile și programele existente respectă, protejează și pun în aplicare (în mod suficient) drepturile copilului. Statele au nevoie de informații și date dezagregate fiabile, actualizate, accesibile și complete, în formate reutilizabile, cu privire la situația macroeconomică, bugetară și a drepturilor copilului, atât actuală, cât și preconizată. Aceste informații sunt fundamentale pentru elaborarea unor legi, politici și programe care vizează, direct sau indirect, și promovează drepturile copilului.

68. La planificarea bugetului, statele părți ar trebui să examineze în detaliu situația diferitelor grupuri de copii, în special a grupurilor de copii aflați în situații de vulnerabilitate, ținând seama de situația din trecut (cel puțin ultimii 3-5 ani) și de situația actuală și viitoare (cel puțin următorii 5-10 ani). Pentru a asigura accesul la informații fiabile și utile cu privire la situația copiilor, statele părți sunt îndemnate:

(a) să examineze periodic mandatele și resursele organismelor de statistică și a sistemelor de colectare, prelucrare, analiză și diseminare a datelor demografice legate de copii și a altor date relevante;

(b) să se asigure că informațiile disponibile privind situația copiilor sunt defalcate în mod relevant, ținând cont de diferitele grupuri de copii și de principiul nediscriminării, prevăzut la articolul 2 din Convenție (a se vedea, de asemenea, secțiunea III A de mai sus);

(c) să comunice în timp util funcționarilor publici ai executivului și membrilor parlamentelor, care sunt implicați în elaborarea bugetelor la nivel național și subnațional, precum și societății civile, inclusiv copiilor, informații ușor de folosit și înțeles și date defalcate privind situația copiilor;

(d) să creeze și să mențină o bază de date cu toate politicile și resursele care îi afectează pe copii, astfel încât cei implicați în implementarea și monitorizarea programelor și serviciilor corespunzătoare să aibă în permanență acces la informații obiective și fiabile.

69. Statele părți ar trebui să facă cercetări privind impactul pe care l-au avut în trecut și pe care l-ar putea avea în viitor deciziile bugetare asupra copiilor, prin:

(a) realizarea de audituri, evaluări și studii privind impactul pe care l-au avut în trecut asupra copiilor colectarea veniturilor publice, alocările bugetare și cheltuielile;

(b) consultarea cu copiii, cu îngrijitorii acestora și cele care le apără drepturile și luarea în considerare în mod serios a rezultatelor acestor consultări în deciziile bugetare;

(c) revizuirea mecanismelor existente care permit consultarea regulată cu copiii pe tot parcursul exercițiului bugetar, sau crearea de noi mecanisme de acest tip;

(d) utilizarea noilor tehnologii pentru a sprijini o planificare bugetară eficientă în ceea ce privește drepturile copilului.

2. Legislația, politicile și programele

70. Legislația, politicile și programele legate de chestiunile fiscale, procesul bugetar sau drepturile specifice ale copilului au un impact direct sau indirect asupra copiilor. Statele părți au obligația de a lua toate măsurile posibile pentru a se asigura că toate legile, politicile și programele sunt conforme cu Convenția și protocoalele sale opționale, reflectă realitatea trăită de copii, în special a celor aflați în situații vulnerabile, și nu afectează copiii sau nu îi împiedică să își exercite drepturile.

71. Comitetul recunoaște că legile privind macroeconomia și fiscalitatea, politicile și programele macroeconomice și fiscale pot avea un impact indirect asupra copiilor, a tutorilor și a îngrijitorilor acestora, care pot fi afectați, de exemplu, de legislația muncii sau de gestionarea datoriei publice. Statele părți ar trebui să efectueze studii privind impactul asupra drepturilor copilului al tuturor legilor, politicilor și programelor, inclusiv al celor de natură macroeconomică și fiscală, pentru a se asigura că acestea nu subminează realizarea drepturilor copilului.

72. Procesul decizional și operațiunile de cooperare internațională pentru dezvoltare, precum și activitățile desfășurate de statele părți în calitate de state membre ale organizațiilor internaționale ar trebui să includă și legile, politicile și programele relevante pentru copii. Un stat care participă la dezvoltarea internțională sau cooperarea financiară ar trebui să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că această cooperare se desfășoară în conformitate cu Convenția și cu protocoalele sale opționale.

73. Comitetul subliniază că este important ca statele părți care efectuează estimări ale costurilor proiectelor de legi, politici și programe care îi afectează pe copii, pentru a stabili nivelul resurselor financiare necesare și pentru a le permite planificatorilor bugetari și decidenților relevanți din cadrul executivului și al legislativului să ia decizii în cunoștință de cauză cu privire la resursele necesare pentru punerea în aplicare a acestor proiecte.

3. Mobilizarea resurselor

74. Comitetul recunoaște importanța legislației, politicilor și sistemelor statelor în ceea ce privește mobilizarea veniturilor și împrumuturile menite să mențină resursele disponibile, consacrate realizării drepturilor copilului. Statele părți ar trebui să ia măsuri concrete și durabile pentru a mobiliza resursele interne la nivel național și subnațional, de exemplu impozitele și veniturile nefiscale.

75. Statele părți trebuie să apeleze la cooperarea internațională dacă resursele de care dispun pentru realizarea drepturilor copiilor sunt insuficiente. În cadrul acestei cooperări, atât statele beneficiare, cât și cele donatoare trebuie să țină seama de dispozițiile Convenției și ale protocoalelor sale opționale. Comitetul subliniază faptul că cooperarea internațională și regională pentru realizarea drepturilor copilului poate include mobilizarea de resurse pentru programe specifice, precum și măsuri legate de impozitare, combaterea evaziunii fiscale, gestionarea datoriei, transparență și alte aspecte.

76. Însuși sistemul de mobilizare a resurselor destinate cheltuielilor publice pentru realizarea drepturilor copilului ar trebui să se desfășoare într-un mod care să respecte principiile bugetare enunțate în secțiunea IV. Lipsa de transparență a sistemelor de mobilizare a resurselor poate conduce la o lipsă de eficiență, gestionarea defectuoasă a finanțelor publice și favorizarea corupției, ceea ce poate avea ca rezultat o insuficiență a resurselor disponibile pentru cheltuielile destinate punerii în aplicare a drepturilor copilului. Diversele regimuri fiscale care nu iau în considerare capacitatea de plată a familiilor pot duce la inegalități în materie de mobilizare a resurselor, ceea ce poate determina perceperea unor impozite disproporționate din partea unor persoane care deja au resurse financiare limitate, dintre care unele au și copii în grijă.

77. Statele părți ar trebui să mobilizeze toate resursele de care dispun într-o manieră compatibilă cu obligațiile lor de punere în aplicare și, în acest scop, ar trebui:

(a) să efectueze studii privind impactul asupra drepturilor copilului al legilor și politicilor legate de mobilizarea resurselor;

(b) să analizeze politicile și formulele de repartizare a veniturilor, atât pe plan vertical (între diferitele niveluri ale statului), cât și pe plan orizontal (între unitățile de la

aceiași nivel) și să se asigure că acestea sprijină și consolidează egalitatea între copiii din diferitele regiuni geografice;

(c) să examineze și să consolideze capacitatea acestora de a-și elabora și gestiona legislația, politicile și sistemele fiscale, inclusiv prin semnarea de acorduri între țări pentru prevenirea evaziunii fiscale;

(d) să garanteze disponibilitatea resurselor pentru promovarea drepturilor copilului, prin prevenirea risipei de resurse cauzată de ineficiență sau de o gestionare defectuoasă și prin combaterea actelor de corupție sau practicilor ilicite la toate nivelurile;

(e) să aplice principiile bugetare enunțate în secțiunea IV în toate strategiile de mobilizare a resurselor;

(f) să se asigure că sursele lor de venituri, cheltuielile și datoriile lor conduc la realizarea drepturilor copiilor pentru generațiile actuale și viitoare.

78. Comitetul recunoaște că gestionarea durabilă a datoriilor de către state, în numele creditorilor și împrumutătorilor, poate contribui la mobilizarea resurselor pentru punerea în aplicare a drepturilor copilului. Gestionarea durabilă a datoriilor presupune instituirea unor legi, politici și sisteme transparente, care definesc clar rolurile și responsabilitățile în materie de acordare și contractare de împrumuturi, precum și gestionarea și monitorizarea datoriei. Comitetul recunoaște, de asemenea, că o datorie pe termen lung nesustenabilă poate constitui o barieră în calea capacității unui stat de a mobiliza resurse pentru realizarea drepturilor copilului și poate conduce la stabilirea de impozite și taxe de acces la anumite servicii care au efecte negative asupra copiilor. Prin urmare, ar trebui să se realizeze studii privind impactul asupra drepturilor copilului și în ceea ce privește acordurile referitoare la datorie.

79. Reducerea datoriilor poate spori capacitatea statelor de a mobiliza resurse pentru realizarea drepturilor copilului. Atunci când statele părți beneficiază de o reducere a datoriei, drepturile copilului trebuie să fie luate în considerare în mod serios în deciziile privind alocarea resurselor care devin disponibile ca urmare a reducerii în cauză.

80. Statele părți trebuie să protejeze drepturile copilului atunci când iau decizii legate de mobilizarea de resurse obținute prin recurgerea la extragerea de resurse naturale. Acordurile interne și internaționale referitoare la aceste resurse, de exemplu, ar trebui să țină cont de impactul pe care acestea l-ar putea avea asupra generațiilor actuale și viitoare de copii.

4. Elaborarea bugetelor

81. Rapoartele preliminare privind bugetele și propunerile bugetare oferă statelor instrumente foarte eficiente și utile pentru a-și transpune angajamentele asumate în domeniul drepturilor copilului în priorități și planuri concrete la nivel național și subnațional. Statele părți ar trebui să își elaboreze declarațiile și propunerile bugetare astfel încât să permită realizarea unor comparații eficiente și monitorizarea bugetelor în favoarea copiilor. În acest scop, ar trebui:

(a) să respecte clasificarea bugetară aprobată la nivel internațional, care permite o clasificare funcțională (pe sectoare sau subsectoare), economică (cheltuielile curente și de capital), administrativă (la nivel de minister, departament, agenție/organism) și pe programe (dacă se utilizează bugetarea pe bază de programe), în măsura în care acestea respectă drepturile copiilor;

(b) să revizuiască orientările și procedurile administrative pentru elaborarea rapoartelor preliminare și a proiectelor de buget, precum fișele de lucru și instrucțiunile standardizate în care se precizează părțile interesate care trebuie să fie consultate, pentru a garanta că acestea sunt în conformitate cu prezentul comentariu general;

(c) să efectueze o revizuire mai aprofundată a clasificății bugetare, pentru a se asigura că aceasta include linii și coduri bugetare în care informațiile bugetare sunt defalcate, cel puțin, în funcție de toate categoriile enumerate la punctul 84 de mai jos;

(d) să se asigure că liniile și codurile lor bugetare de la nivel național corespund celor utilizate la nivel subnațional;

(e) să publice în timp util rapoarte preliminare și propunerile bugetare ușor de înțeles și accesibile legislativului, copiilor și susținătorilor drepturilor copilului.

82. Rapoartele preliminare și propunerile bugetare oferă informații esențiale cu privire la modul în care un stat intenționează să își îndeplinească obligațiile privind drepturile copilului. Statele părți ar trebui să utilizeze rapoartele preliminare și propunerile bugetare pentru:

(a) a oferi explicații privind modalitățile de finanțate și punere în aplicare a legilor, politicilor și programelor care îi afectează pe copii;

(b) a identifica alocațiile bugetare care vizează direct copiii;

(c) a identifica alocațiile bugetare care afectează indirect copiii;

(d) a prezenta concluziile evaluărilor și auditurilor privind impactul bugetelor anterioare asupra copiilor;

(e) a detalia măsurile adoptate recent sau viitoare măsurile menite să promoveze drepturile copilului;

(f) a prezenta datele financiare, însoțite de un text explicativ, privind resursele alocate în trecut și în prezent și cele estimate a fi alocate pentru cheltuieli legate de realizarea drepturilor copilului, precum și privind cheltuielile realizate;

(g) a stabili obiective de performanță care să asocieze obiectivele programelor în favoarea copiilor cu alocările bugetare și cheltuielile realizate, pentru a permite monitorizarea rezultatelor și a impactului asupra copiilor, inclusiv asupra celor aflați în situații vulnerabile.

83. Rapoartele preliminare și propunerile bugetare constituie surse importante de informare pentru organizațiile care desfășoară activități legate de drepturile copilului, pentru copii și pentru îngrijitorii acestora. Statele părți ar trebui să își sporească responsabilitatea față de persoanele aflate în jurisdicția lor, prin elaborarea unor documente de informare ușor de utilizat și accesibile și prin diseminarea lor către public.

84. Clasificațiile bugetare clare oferă o bază care ajută statele și alte entități să monitorizeze modul în care sunt gestionate alocările bugetare și cheltuielile reale care afectează copiii în raport cu principiile bugetare. Acest lucru presupune existența unor linii și coduri bugetare care includ, cel puțin, toate cheltuielile planificate, adoptate, revizuite și realizate care afectează direct copiii și care sunt defalcate în funcție de:

(a) vârstă, recunoscând-se faptul că definiția grupelor de vârstă diferă de la stat la stat;

(b) sex;

(c) zona geografică, de exemplu, pe unități (administrative) subnaționale;

(d) categoriile actuale și potențiale (viitoare) de copii aflați în situații vulnerabile, ținând seama de articolul 2 din Convenție (a se vedea, de asemenea, secțiunea III A);

(e) sursa de venituri, indiferent că este vorba despre surse naționale, subnaționale, regionale sau internaționale;

(f) entitățile competente, cum ar fi departamentele, ministerele sau agențiile naționale și subnaționale.

85. În proiectele lor de buget, statele părți ar trebui să menționeze orice programe destinate copiilor, pe care le propun să fie externalizate către sectorul privat sau pe care le-au externalizat deja către acesta.²⁰

86. Comitetul constată că statele care au înregistrat cele mai multe progrese în ceea ce privește asigurarea vizibilității drepturilor copiilor în bugetele lor au tendința de a folosi sistemul de bugetare pe bază de programe. Statele părți sunt îndemnate să împărtășească experiențele lor în acest domeniu și să ia în considerare aplicarea acestui sistem și adaptarea acestuia la contextele lor.

B. Adoptarea

1. Examinarea proiectelor de buget de către legislativ

87. Comitetul subliniază că este important ca legiuitorii de la nivel național și subnațional să aibă acces la informații detaliate și ușor de înțeles referitoare la situația copiilor și să își facă o idee clară cu privire la modul în care proiectele de buget intenționează să sporească bunăstarea copiilor și să promoveze drepturile acestora.

88. De asemenea, legiuitorii de la nivel național și subnațional au nevoie de timp și resurse suficiente și de suficientă autonomie pentru a examina proiectele de buget din perspectiva drepturilor copilului și, dacă este necesar, pentru a realiza sau pentru a solicita realizarea de analize sau cercetări care să clarifice impactul alocărilor bugetare asupra diferitelor grupuri de copii.

89. Pentru ca rolul de supraveghere al legiuitorilor să servească interesul superior al copiilor, membrii parlamentelor și comisiile parlamentare ar trebui să aibă autoritatea de a pune sub semnul întrebării și revizui proiectele de lege și, dacă este necesar, de a solicita modificarea acestora, pentru a se asigura că promovează drepturile copilului într-o manieră conformă cu principiile generale ale Convenției și cu principiile bugetare.

90. Statele părți ar trebui să se asigure că membrii parlamentelor beneficiază de o pregătire adecvată pentru a analiza și dezbate impactul proiectelor de buget asupra tuturor copiilor, înainte de adoptarea legislației bugetare, asigurându-se că legiuitorii naționali și subnaționali, inclusiv comisiile parlamentare competente:

- (a) au acces la informații cu privire la situația copiilor, ușor de înțeles și utilizat;
- (b) primesc explicații clare din partea executivului cu privire la modul în care legile, politicile și programele care afectează direct sau indirect copiii sunt transpuse în linii bugetare;
- (c) dispun de suficient timp, în cadrul procesului bugetar, pentru a primi proiectul de buget, pentru a-l examina și dezbate și pentru a propune modificări legate de copii, înainte de a-l adopta;
- (d) sunt în măsură să efectueze analize sau să solicite realizarea de analize independente care să evidențieze implicațiile proiectelor de buget asupra drepturilor copilului;
- (e) pot să organizeze consultări cu privire la proiectul de buget cu părțile interesate din cadrul statului, inclusiv cu societatea civilă, susținătorii drepturilor copiilor și copiii înșiși;

²⁰ A se vedea Comentariul general nr. 16 (2013) privind obligațiile statului în ceea ce privește impactul sectorului de afaceri asupra drepturilor copilului, pct. 25.

(f) primesc resursele necesare, de exemplu din partea serviciului care se ocupă de bugetul parlamentului, pentru a întreprinde activități de supraveghere precum cele menționate la literele (a)-(e) de mai sus.

91. În etapa adoptării bugetului, statele părți ar trebui să elaboreze și să disemineze documente bugetare naționale și subnaționale care:

- (a) clasifică informațiile bugetare într-un mod coerent și ușor de înțeles;
- (b) facilitează analiza și monitorizarea, fiind compatibile cu alte proiecte de buget și rapoarte privind cheltuielile (bugetare);
- (c) includ publicații sau sinteze privind bugetele care sunt accesibile copiilor și susținătorilor drepturilor copilului, legiuitorilor și societății civile.

2. Adoptarea bugetului de către legislativ

92. Comitetul subliniază necesitatea ca bugetele adoptate de legislativ să fie incluse în clasificării bugetare elaborate astfel încât să se permită compararea cheltuielilor planificate cu cele realizate și monitorizarea execuției bugetare în raport cu drepturile copilului.

93. Bugetul adoptat este considerat un document public care nu numai că este esențial pentru stat și pentru organele legislative de la nivel național și subnațional, ci ar trebui, de asemenea, să fie accesibil societății civile, inclusiv copiilor și susținătorilor drepturilor copilului.

C. Execuția

1. Transferul și cheltuirea resurselor disponibile

94. Statele părți ar trebui să adopte și să mențină mecanisme și sisteme de finanțare publică transparente și eficiente, pentru a optimiza utilizarea resurselor atunci când sunt achiziționate bunuri și servicii menite să promoveze drepturile copilului.

95. Comitetul subliniază că statele părți au obligația de a descoperi și de a remedia cauzele profunde ale cheltuielilor publice ineficiente, de exemplu calitatea slabă a bunurilor sau serviciilor, gestiunea defectuoasă a finanțelor (publice) sau sistemele necorespunzătoare de achiziții publice, scurgerile de informații, transferurile întârziate, lipsa de claritate a rolurilor și responsabilităților, capacitatea redusă de absorbție, carențele sistemului de informații bugetare și corupția. Atunci când statele părți risipesc sau gestionează defectuos resursele destinate promovării drepturilor copilului, acestea au obligația de a oferi explicații privind motivele pentru care s-a întâmplat acest lucru și de a prezenta măsurile pe care le-au luat pentru remedierea problemei.

96. În cursul exercițiului bugetar, este posibil ca nu toți copiii să beneficieze de politicile și programele care le sunt destinate, conform planificării, sau ca acestea să aibă rezultate nedorite. Statele părți ar trebui să monitorizeze rezultatele cheltuielilor efectuate în etapa execuției, astfel încât să poată interveni și să poată lua rapid măsuri corective, atunci când este necesar.

2. Rapoartele din cursul exercițiului bugetar

97. Statele părți ar trebui să monitorizeze constant folosirea bugetelor destinate copiilor și să prezinte regulat rapoarte cu privire la acestea, într-o manieră în care să permită statelor și organelor de supraveghere să urmărească progresele înregistrate în ceea ce privește promovarea drepturilor copilului, astfel cum se prevede în bugetul adoptat.

98. Comitetul subliniază importanța punerii la dispoziția publicului în timp util a rapoartelor bugetare și a evidențierii neconcordanțelor constatate între veniturile și cheltuielile adoptate și revizuite și cele realizate aferente legilor, politicilor și programelor care îi afectează pe copii.

99. Comitetul subliniază că statele părți ar trebui să utilizeze clasificări bugetare care să permită raportarea, urmărirea și analizarea cheltuielilor în favoarea drepturilor copilului.

3. Execuția bugetului

100. Statele părți ar trebui să monitorizeze și să analizeze colectarea veniturilor, amploarea și rezultatele cheltuielilor reale efectuate în favoarea diferitelor grupuri de copii în cursul exercițiului bugetar și de la un exercițiu la altul, de exemplu în ceea ce privește disponibilitatea, calitatea, accesibilitatea și distribuția echitabilă a serviciilor. Statele părți sunt îndemnate să se asigure că există resurse și capacități suficiente pentru a efectua astfel de activități de monitorizare și analiză, inclusiv în ceea ce privește serviciile externalizate către sectorul privat.

101. Statele părți ar trebui să monitorizeze execuția bugetelor adoptate și să publice periodic rapoarte cu privire la acest aspect. În acest scop, ar trebui:

(a) să efectueze comparații între sumele prevăzute în buget și sumele cheltuite efectiv la diferite niveluri administrative, în diferite sectoare sociale;

(b) să publice un raport intermediar cuprinzător, care să prezinte cheltuielile reale efectuate, veniturile mobilizate și datoria acumulată în prima jumătate a exercițiului bugetar;

(c) să publice mai frecvent/des, de exemplu lunar sau trimestrial, rapoarte (privind situația) din cursul exercițiului bugetar.

102. Statele părți sunt obligate să instituie mecanisme de responsabilizare publică, care să permită societății civile, inclusiv copiilor, să monitorizeze rezultatele cheltuielilor publice.

103. Statele părți ar trebui să dispună de proceduri de control și audit intern, care să asigure respectarea normelor și procedurilor în ceea ce privește cheltuielile reale în favoarea drepturilor copilului și respectarea procedurilor contabile și de raportare.

D. Monitorizarea

1. Rapoartele și evaluările de la încheierea exercițiului bugetar

104. Rapoartele de la sfârșitul exercițiului bugetar permit statelor să justifice, la nivel național și subnațional, veniturile, împrumuturile, finanțarea din cadrul cooperării internaționale și cheltuielile reale legate de drepturile copilului. Acestea oferă o bază care permite societății civile și legiuitorilor să examineze rezultatele execuției bugetare din cursul exercițiului precedent și, dacă este necesar, să își exprime preocupările cu privire la cheltuielile consacrate efectiv copiilor și programelor legate de drepturile copilului.

105. Comitetul subliniază că, în rapoartele de la încheierea exercițiului, statele părți ar trebui să furnizeze informații complete privind toate veniturile colectate și cheltuielile efectuate care afectează drepturile copilului. Statele părți ar trebui să pună la dispoziția legiuitorilor naționali și subnaționali rapoarte ușor de folosit, și să elaboreze rapoarte și să efectueze evaluări la închiderea exercițiului, care să fie accesibile și publicate în timp util.

106. Evaluările și alte tipuri de analize bugetare efectuate de stat și de organisme de evaluare independente pot oferi informații prețioase cu privire la impactul colectării veniturilor și al cheltuielilor reale asupra situației diferitelor grupuri de copii, în special a grupurilor de copii aflați în situații vulnerabile. Statele părți ar trebui să realizeze și să

încurajeze realizarea de evaluări și analize periodice privind impactul bugetelor asupra situației copiilor, iar în acest scop ar trebui:

- (a) să aloce resurse financiare și umane suficiente pentru efectuarea regulată a unor astfel de evaluări și analize;
- (b) să evalueze și să analizeze cu rigurozitate concluziile acestor evaluări și analize pe tot parcursul procesului bugetar și să elaboreze rapoarte privind deciziile luate în legătură cu acestea;
- (c) să înființeze organisme de evaluare independente – și să le consolideze pe cele existente –, cum ar fi institutele de cercetare, însărcinate cu efectuarea de evaluări privind eficacitatea, eficiența, echitatea, transparența și sustenabilitatea cheltuielilor reale efectuate în vederea punerii în aplicare a drepturilor copilului;
- (d) să se asigure că societatea civilă, inclusiv copiii, pot contribui la evaluări și analize, de exemplu, prin intermediul studiilor privind impactul asupra drepturilor copilului.

2. Audituri

107. Instituțiile superioare de audit joacă un rol esențial în procesul bugetar, verificând conformitatea cu bugetul adoptat a colectării veniturilor publice și a cheltuielilor realizate. Auditorii pot să analizeze eficiența sau eficacitatea cheltuielilor și se pot concentra asupra anumitor sectoare, structuri guvernamentale sau aspecte transversale. Auditurile care privesc în mod specific drepturile copilului pot ajuta statele să evalueze și să îmbunătățească procesul de mobilizare și cheltuire a veniturilor publice în favoarea copiilor. Statele părți ar trebui să asigure accesibilitatea rapoartelor de audit și punerea lor în timp util la dispoziția publicului.

108. Comitetul subliniază că instituțiile supreme de audit ar trebui să fie independente de stat și ar trebui să dispună de un mandat care să le permită accesul la informațiile și resursele necesare pentru a realiza audituri și rapoarte privind bugetele consacrate copiilor într-un mod independent, responsabil și transparent.

109. Statele părți ar trebui să sprijine rolul de supraveghere al instituțiilor supreme de audit în ceea ce privește colectarea veniturilor publice și cheltuielile efectuate în favoarea drepturilor copilului, iar în acest scop ar trebui:

- (a) să prezinte în timp util instituțiilor supreme de audit situația detaliată a conturilor anuale;
- (b) să se asigure că instituțiile supreme de audit dispun de resurse pentru a efectua audituri în legătură cu drepturile copilului;
- (c) să furnizeze răspunsuri publice la auditurile legate de impactul cheltuielilor realizate asupra drepturilor copilului, inclusiv explicații privind măsurile adoptate de stat pe baza concluziilor și recomandărilor auditului;
- (d) să se asigure că funcționarii statului au capacitatea de a se prezenta în fața comisiilor parlamentare pentru a răspunde preocupărilor exprimate în rapoartele de audit referitoare la drepturile copilului.

110. Societatea civilă, inclusiv copiii, poate contribui în mod semnificativ la auditul cheltuielilor publice. Statele părți sunt încurajate să sprijine societatea civilă și să îi ofere posibilitatea de a participa la evaluarea și auditul cheltuielilor reale efectuate în scopul punerii în aplicare a drepturilor copilului, prin:

- (a) instituirea unor mecanisme de responsabilizare publică în acest scop și revizuirea periodică a acestora, pentru a se asigura că sunt accesibile, participative și eficiente;

(b) asigurarea faptului că funcționarii statului au capacitatea de a furniza răspunsuri informate la constatările societății civile și ale organismelor independente însărcinate cu monitorizarea și auditarea cheltuielilor publice consacrate copiilor.

111. Statele părți ar trebui să folosească auditurile precedente privind mobilizarea resurselor publice, alocările bugetare și cheltuielile efectuate în favoarea drepturilor copilului ca sprijin pentru planificarea următorului buget.

VI. Diseminarea prezentului comentariu general

112. Comitetul recomandă statelor părți să disemineze pe scară largă prezentul comentariu, în cadrul tuturor puterilor și structurilor statului și la toate nivelurile de guvernare, precum și în rândul societății civile, inclusiv al copiilor și îngrijitorilor acestora, precum și în cadrul entităților care desfășoară activități de cooperare pentru dezvoltare, în mediul academic, în mass-media și către părțile relevante ale sectorului privat.

113. Statele părți ar trebui să traducă prezentul comentariu general în limbile relevante și să pună la dispoziție versiuni adaptate copiilor.

114. Ar trebui să fie organizate evenimente pentru a face schimb de cele mai bune practici legate de acest comentariu general și să se asigure formarea tuturor profesioniștilor și membrilor personalului tehnic interesați cu privire la conținutul acestuia.

115. Comitetul încurajează toate părțile interesate menționate anterior să facă schimb de bune practici cu privire la conținutul prezentului comentariu general.

116. Statele ar trebui să includă, în raportările lor periodice adresate Comitetului, informații cu privire la provocările cu care se confruntă și la măsurile pe care le-au luat pentru a aplica prezentul comentariu general în bugetele și în procesele bugetare ale acestora.